

Skatten i lerkar

AF INGOLF HENOCH PEDERSEN

Skatten i lerkar

af Ingolf Hensch Pedersen

lohse

Indhold

- 11 Forord

- 13 Opvækst på Bornholm 1948-1964**
 - 15 Mine bornholmske rødder
 - 21 I missionshuset
 - 24 Skolegang i Allinge-Sandvig
 - 27 I fritiden
 - 29 Sommerlejren i Pedersker
 - 31 Konfirmation
 - 33 Kontakter til Sverige

- 37 Teenageår i København 1964-1968**
 - 39 Omplantning til stenbroen
 - 43 3. real i Øster Farimagsgades Skole
 - 46 Søndagsskolelærer og hornblæser
 - 49 Gymnasieelev på Østre Borgerdydskole

- 53 Gardehusar og bibelskoleelev 1968-1970**
 - 55 Gardehusar i Næstved
 - 59 Bibelskoleelev i Hillerød

**63 Rejsesekretær i Kristeligt Forbund
for Studerende (KFS) 1970-1971**

- 65 Kaldet fra KFS
- 67 Nordisk skoleungdomsmøde (SUM) i Kolding
- 69 Nordisk studentermøde og
studenterlederkonference i Norge
- 71 Kæmpe vækst i KFS
- 74 Bibelglæde og lærebevidsthed
- 77 Et velsignet år

**79 Kibbutzophold i Israel og teologistudier i
København 1971-72**

- 81 Rejse til Israel
- 83 Volontør i Kibbutz En Dor
- 87 Romantik i luften
- 89 Teologistuderende i København
- 92 Dansk Bibel-Institut stiftes

95 Ægteskab og teologiske studier i Lund 1973-1976

- 97 Flytning til Sverige og ægteskab
- 101 Teologistuderende i Lund
- 105 Anfægtelser i studiet
- 107 Formand for SESG i Lund
- 110 Daniels fødsel
- 112 Kaldet fra Luthersk Missions Højskole

115 Bibelskolelærer i Hillerød 1976-1984

- 117 Flytning til Hillerød og nye udfordringer
- 120 Familien (og huset) vokser
- 122 Undervisningen på LMH
- 125 Rejser til Israel
- 127 Konfirmandundervisning og pastoralseminarium
- 129 Lærer på Luthersk Missions missionsskole
- 130 Prædikenrejser til Færøerne
- 132 Erik Bang-sagen
- 134 KFS og Credo Forlag
- 136 Endnu et overraskende kald fra KFS

139 Generalsekretær i KFS 1984-1991 I

- 141 Tilbage til KFS
- 143 Bolig og familieliv
- 145 Teknisk udvikling på landskontoret
- 147 Med sekretærerne ude i »marken«
- 149 Forholdet til missionsforeningerne
- 153 Musik- og dramadebat
- 156 Forholdet til det karismatiske
- 159 Sangbøger i KFS

163 Generalsekretær i KFS 1984-1991 II

- 165 Min deltagelse i generalforsamlinger i IFES
- 169 KFS og internationalt engagement i IFES
- 172 KFS'ere i IFES' tjeneste
- 174 Det nordiske samarbejde

- 177 Ordineret til præst
- 180 Kristent lederskab
- 182 Oprettelsen af LTC
- 188 Opbrud fra KFS

191 Valgmenighedspræst 1991-2000

- 193 Embedssøgning i Folkekirken
- 195 Kaldet fra Fjellerup
- 198 Familiemæssige omkostninger
- 201 Halvtidsansættelse i Indre Mission
- 204 Den kirkelige situation på Djursland
- 207 »Krig i landsbyen«
- 211 Kontakten med Djurslands Efterskole
- 214 Forholdet til biskop og bispekontor
- 219 Tilkaldepræst i Randers
- 222 Kronjyllands Valgmenighed

225 Fakultetsleder på Menighedsfakultetet 2000-2010

- 227 En ny, uventet opfordring
- 230 Flytning til Randers
- 232 Hverdagen på MF
- 235 Udfordring af status quo
- 238 Endnu et udvalg på MF
- 240 Vejen via Oxford til University of Wales
- 243 Kontakten med Det teologiske Fakultet
- 244 Akkrediteringsprocessen

- 250 Øget samarbejde med DBI
- 252 MF-retræter
- 254 Underviser i Israel og rejseleder til Rom/Assisi
- 256 Torvet

259 Pensionist 2010-

- 261 Landssekretær i Evangelisk Luthersk Netværk
- 265 Menighedsnetværket og åndelig vejledning i ELN
- 268 Vikarpræst i Fjellerup Valgmenighed
- 270 Bibelinspirator i Bibellæser-Ringen
- 272 Menighedsliv i Randers
- 276 Retræter og Hellig Kors Kloster
- 281 På rejse

285 Efterskrift

Forord

Et af mine tidlige barndomsminder handler om, at jeg som lille dreng løb over Vestergade i Allinge, hvor vi boede, fordi jeg ville over og besøge et ældre par, der boede på den anden side af gaden. Desværre glemte jeg at se mig for, så jeg var meget tæt på at blive kørt ned af en lastbil. Føreren af lastbilen, som havde måttet bremse kraftigt op, rullede vinduet ned og råbte til mig: »Ta' dig i ågt, hôrra (dreng).« Da min mor blev klar over, hvad der var sket, og spurgte mig, hvad manden havde råbt, svarede jeg grædende: »Han spurgte, om jeg var på jagt.«

I dag, hvor jeg er nået til den anden ende af mit livsløb, er det ikke længere min mor, som må gøre mig opmærksom på, at jeg ikke altid hører og helt opfatter, hvad der bliver sagt. Det er snarere min kone, Ingrid, der påpeger mine fejltagelser. I dag skyldes de nok mest, at min hørelse ikke længere er, hvad den var engang (selv om jeg ikke så gerne vil erkende det).

Når jeg livet igennem ikke altid har hørt og fulgt, hvad Gud har sagt til mig, skyldes det ikke min dårlige hørelse, men snarere min uvilje mod at adlyde ham og følge hans vej. Men på forunderlig vis har Gud alligevel ført sin vilje igennem og har ledt mig gennem livet og velsignet mig på så mange ledder og kanter.

Det er med stor glæde, jeg giver mig i kast med at fortælle om mit liv. Det handler ikke primært om mig og mine mere eller mindre spændende oplevelser. Det handler i høj grad også om

de kirkelige organisationer og menigheder, hvor jeg har haft mit virke. Gennem dem har Gud i denne sene tid udrettet store ting.

I mit barndomshjem sluttede den bordbøn, vi altid bad, med ordene: »... dig, Gud, til ære, os til gavn.« Vi får så let byttet rundt på leddene, forekommer det mig, så det i stedet bliver vores mål, at tingene skal tjene os til ære og være Gud til gavn. Livet har lært mig, hvor forfejlet det hele bliver, når det er sådan, vi får det vendt. I det, jeg fortæller om i denne bog, ønsker jeg, at det skal vende rigtigt, så alt er og erkendes som værende Gud til ære og mennesker til gavn.

Når jeg har valgt at kalde bogen: »Skatten i lerkar«, sker det med henvisning til Paulus' ord: »Men denne skat har vi i lerkar, for at den overvældende kraft må være Guds og ikke vores« (2 Kor 4,7). De ord kan passende sættes som overskrift over mit eget liv, men de rummer også en vigtig sandhed om den kirke, jeg har fået lov til at virke i og tjene. Det er ikke i vores egen styrke, men i vores svaghed, at Gud kan komme til og virke med sin kraft. Og hans kraft ligger gemt til os og udfolder sig i den skat, vi har fået betroet i evangeliet. Den skat ønsker jeg også med denne bog at pege hen på.

Opvækst på Bornholm
1948-1964

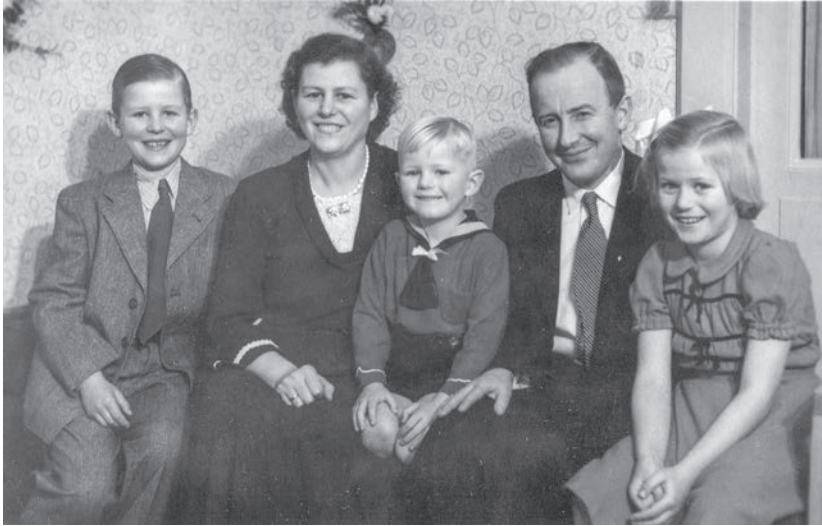
Mine bornholmske rødder

Jeg behøver sjældent at sige ret mange ord, før det er afsløret, hvor jeg stammer fra. Jeg er her i samme situation som apostlen Peter i ypperstepræstens gård: »Dit sprog røber dig!« Jeg har nu heller aldrig følt noget større behov for at skjule, hvor jeg kommer fra. Og selv om jeg prøvede, ville det næppe lykkes for mig.

Som født i Allinge den 22. maj 1948 fik jeg lov til at vokse op i nogle ganske særligt naturskønne omgivelser på Nordbornholm. Som barn tænkte jeg dog næppe over, hvor privilegeret det var at være omgivet af skov og strand og at kunne nyde udsigten til de imponerende klippeformationer langs kysten ved Hammeren og ved Hammershus. Jeg tog det nærmest som en selvfølge. Men hvor har jeg tilbragt mange timer som barn med at springe rundt på klipperne og lege gemmeleg. Det gjorde vi blandt andet neden for det lille primitive sommerhus, som min morfar byggede helt tæt på klipperne og vandet mellem tvillingebyerne Allinge og Sandvig – »mellem byerne«, som vi kaldte området. Nu ligger der et moderne sommerhus på grunden, som min fætter og kusine har ladet opføre, og hvor jeg og min familie har holdt ferie nogle gange i de senere år. Det er nogle fantastiske omgivelser at vende tilbage til.

Jeg blev født på et tidspunkt, hvor skyggerne efter 2. verdenskrig var i færd med at fortone sig, selv om jeg husker, at der i min barndom stadig blev brugt kaffeerstatning eller tilsætning til kaffebønnerne i form af *Rich's* eller *Danmarks*. Kun tre år før jeg blev født, havde mine forældre med deres to små børn på henholdsvis fire og et år måttet søge ly i den kolde og rå kælder under deres hjem i Vestergade 30 i Allinge, mens russerne bombede tyske flygtningeskibe ved Christiansø. Der faldt dog ingen bomber i Allinge. Til gengæld gik det meget hårdt ud over nogle kvarterer i både Rønne og Nexø, da russerne den 7. og 8. maj 1945 bombede dér i forsøg på at tvinge tyskerne til at overgive sig og trække sig tilbage også fra Bornholm. Det lykkedes at få tyskerne til at trække sig, men til gengæld besatte de russiske styrker Bornholm. At russerne et år senere, den 5. april 1946, valgte at forlade Bornholm, og Bornholm dermed var blevet endeligt befriet fra både Tyskland og Rusland, er ofte blevet omtalt som noget af et under. Og sikkert er det, at ellers ville tilværelsen for os bornholmere være blevet ganske meget anderledes, end den blev. Om jeg i det hele taget ville være blevet født, er nok tvivlsomt, og i så fald ville jeg vel være vokset op i Sovjetunionen. Så var det nok også et helt andet sprog end bornholmsk, jeg var kommet til at tale!

Men det var ikke alene naturmæssigt nogle skønne omgivelser, jeg fik lov til at vokse op i. Det samme kan siges om livet i min familie. Min mor, Ella, var født og opvokset i Allinge og boede der næsten uafbrudt, indtil vi i 1964 flyttede til København og nogle år senere til Hillerød. Hun var uddannet inden for manufaktur, men efter at hun var blevet gift, arbejdede hun ikke længere i

Som 5-årig med forældre og søskende.

forretning. Hun var indbegrebet af en god husmor, der åbenbart kunne finde tilfredsstillelse i at passe hjem og børn. Der var så også tale om opgaver, som tog betydeligt længere tid og krævede langt større anstrengelser, end de samme huslige opgaver gør i dag. Jeg tænker blandt andet på tøjvask. Det foregik i en gammeldags gruekedel, som der blev fyret op under med brænde. Og når tøjet var vasket, blev det grundigt skrubbet på et vaskebræt, før det kunne vrides og hænges til tørre, inden det til sidst skulle stryges og lægges sammen – lige med undtagelse af dugene, som skulle bringes ned til »rulledamen« i byen. Det var ofte min opgave at hente og bringe det der. Jeg tænker på min mor som trofastheden selv og som en stor tryghed i min barndom. Mor var

der altid for os børn, ligesom hun siden var der for vores børn, da de voksede op og elskede at være hos deres farmor i Hillerød.

Min far, Kaj, var født i Aaker Sogn og voksede op på en lille landejendom som den næstældste i en børneflokk på 10. Også han blev først uddannet inden for manufaktur, men kom siden i lære på et sagførerkontor i Rønne. Det blev i høj grad bestemmende for hans senere arbejdsmæssige løbebane. I Allinge blev han ofte kaldt »Skrive-Kaj«, for han ernærede sig ved at skrive testamenter, skøder og hjælpe med at føre regnskaber og udfylde »skatteskemaer« (selvangivelser). Når det var tid for aflevering af skatteskemaer og regnskaber arbejdede han næsten i døgndrift. Far, som ellers aldrig røg, kunne da finde på at ryge en cigar for at holde sig vågen, når han måtte sidde oppe til langt ud på natten med folks regnskaber. Da min morfar på et tidspunkt frasagde sig ansvaret for den lokale sygekasse, overtog min far også den, men i praksis var det oftest min mor, som tog imod indbetalingerne i sygekassens åbningstid. Og jeg cyklede rundt i byen med rykkerbreve til dem, som havde »glemt« at betale, og tjente det, som portoen ellers ville have kostet.

Far var altid på farten. Da mor og far fejrede deres sølvbryllup, havde vi børn skrevet en sang til dem på melodien: »Tre søde småbørn«, hvor vi blandt andet skrev om far, der fór rundt på cykel i byen, men »havde ej tid til at sætte sig ned« – altså på sadlen! Det var ikke helt forkert! Alligevel husker jeg det ikke, som om han ikke havde tid til os børn. Han elskede at tage os med på ture, ikke bare rundt på Bornholm, men også på rejser til Sverige og en gang ovenikøbet helt til Norge. De første rejser foregik i en

varevogn, hvor vi børn sad i »kassen« omme bagi og ikke havde andet udsyn end gennem et par meget små vinduer i bagdøren. Så det var begrænset, hvad vi fik set undervejs.

Fars engagement var ikke mindst i Luthersk Missionsforening (LM), hvor han var både prædikant, lejrleder og sekretær for LM på Bornholm. Det sidste betød, at han skulle arrangere møder for LM på hele øen og finde talere til dem og desuden også stå for udgivelsen af et lille blad, som hed »Unges Nyt«. Ikke alene skrev han det, men han skulle efterfølgende også trykke det. Derfor havde vi en duplikator derhjemme, først en spritduplikator, men senere en, der var mere avanceret. Den var dog ikke mere avanceret, end at man måtte stå og lægge et papir imellem for hvert ark, som duplikatoren spyttede ud, så der ikke kom afsmitning på det næste ark. Den opgave havde vi børn ofte og hjalp på den måde til. Det har været et af mine første bidrag i missionens tjeneste!

Far rejste også som prædikant til LM-afdelinger andre steder i landet, ligesom han medvirkede ved teltmødekampagner, specielt i Sønderjylland, hvor jeg som dreng fik lov at følge med ved et par tilfælde. Når far tog af sted på møderejser, havde han altid sin guitar med og sang og spillede ved såvel børnemøder som ved almindelige møder. Jeg træffer endnu i dag mennesker rundt omkring, som husker far og hans guitar, og som fortæller mig om, hvad mødet med min far og hans forkyndelse og sang kom til at betyde for dem i deres unge dage.

Hjemme i Allinge gik han en gang om ugen op på det lokale sygehus og gik fra seng til seng og tilbød at synge og spille kristne sange for dem, der var indlagt dér. Det var ikke altid lige let for

ham at komme af sted, det kunne vi godt mærke, men han gjorde det alligevel. Og når julen stod for døren, gik han fra dør til dør i byen og solgte et julehæfte, som hed »Juleneget«. Vel var det ikke alle i byen, som fik besøg af ham, for han vidste efterhånden, hvor han ville få nej. Men det blev ikke jul for ham, uden at han havde været rundt i byen med »Juleneget«, sådan at så mange som muligt gennem det kunne få en påmindelse om, hvorfor vi holder jul.

At have en far, som i den grad brændte for at sprede evangeliets glade budskab, har efterladt et uudsletteligt spor i mit sind. Desværre er jeg ikke selv kendetegnet af den samme frimodighed, som han havde, når det gælder at gå ud og møde fremmede med evangeliet.

Jeg voksede op som den yngste af tre søskende, så jeg var bare »den lille«. Min storesøster, Solveig, var fire år ældre og min storebror, Birger, syv år ældre end mig. Specielt Birger tog sin opgave som storebror meget alvorligt, så han må have en stor del af æren for min opdragelse og »afretning«. Men det var ikke anderledes, end at jeg nærede en næsegrus beundring for begge mine søskende, og det var simpelthen højtidsstunder, når de ville bruge tid på at lege med mig. Specielt husker jeg de legetøjsbiler, Birger havde, og som han indimellem kunne finde på at tage frem og lege med sammen med mig.

I missionshuset

Hver søndag formiddag var der søndagsskole i LM's missionshus i Allinge. Det var ikke kun »missionens« egne børn, som gik i søndagsskole, men det gjorde en meget stor del af børnene i byen. I det lille Allinge med bare ca. 2000 indbyggere var der op til flere søndagsskoler at vælge imellem, idet LM, Indre Mission (IM) og Evangelisk Luthersk Missionsforening (ELM) havde hver deres missionshus og hver deres søndagsskole, ligesom der også var et par frikirker i byen med søndagsskoler. Så vidt jeg ved, er der i dag ikke en eneste af disse søndagsskoler tilbage i Allinge.

Mens børnene var i søndagsskole, kunne de voksne gå i kirke, og det gjorde mine forældre. Det var ikke alle LM'ere i byen, der på den måde gik regelmæssigt i kirke. Til gengæld mødtes alle kl. 17 søndag eftermiddag til møde i missionshuset. Der var vi børn også med, men vi kunne nok synes, at prædikenerne indimellem var rigeligt lange. Jeg kan huske, at jeg ofte sad og bladede i sangbogen under prædikenen. Det var den eneste adspredelse, jeg kunne finde. Men det gjorde, at jeg blev godt kendt med sangene i den.

Så var jeg mere glad for at gå i søndagsskole. Jeg elskede at høre de bibelske beretninger fortalt »i børnehøjde«. Og så fik vi hver gang en stjerne, der blev sat fast på en planche, så alle kunne se, hvor flittige vi var til at møde op. Fem stjerner udløste et bibelsk billede som præmie. Som jeg husker det, forestillede 90

procent af billederne Jesus som den gode hyrde. Jeg havde også et sådant hyrdebillede hængende over min seng sammen med en engel af plastik, som var selvlysende i mørke, når man forinden havde holdt den tæt på en lyskilde. Det gav mig sammen med den obligatoriske aftensang og aftenbøn en dejlig tryghed.

Et absolut højdepunkt på hele året var søndagsskolens juletræsfest, som altid blev holdt 3. juledag. Det var lige før, at den dag stod i højere kurs end selve juleaften. Om formiddagen 3. juledag var vi børn med til at pynte juletræet i missionshusets store sal. Når festen begyndte om eftermiddagen gik vi omkring træet og sang julesange og fik siden fortalt juleevangeliet. Og så blev der uddelt håndmadder, både leverpostejmadder med asier og rødbeder og fedtemadder, som vores mødre havde smurt til os. Det var vældig populært. Og til allersidst fik vi det, vi nok havde glædet os allermest til: en gavepose med både frugt og slik og pebernødder og en stor kagemand. Det var fest! Jeg kan ikke lade være med indimellem at tænke på, hvor lidt der dengang skulle til for at glæde os – i forhold til i dag, hvor ethvert besøg hos os som bedsteforældre helst skal »belønnes« med en slikpose eller noget andet.

Et andet af årets højdepunkter var det traditionsrige sommermøde i skoven Almindingen midt på øen. Vi havde tilberedt varm mad hjemmefra, som blev medbragt i henkogningsglas, for at den kunne holde sig så varm som muligt til spisetid. Selv kørte vi i bil til Almindingen, men der var også folk fra landet, der kom kørende i hestevogn og fik hestene opstaldet ved Christianshøj under møderne. Møderne blev afholdt på et bestemt sted i skoven.

Jeg husker, at vi altid sang en af de gamle LM-sange, som også må siges at egne sig specielt til lejligheden: »Hvor jeg går i skove, bjerge, dale, følger mig en ven med kærlig røst ...« Den er også kommet med i missionsforeningernes nye fælles sangbog (Sange og Salmer nr. 69).

Jeg husker, at det kunne være et problem, at ELM holdt deres sommermøde i Almindingen samme dag som LM. De holdt ganske vist deres møde et andet sted i skoven, men hvis vinden var i den rigtige (eller forkerte?) retning, kunne vi faktisk høre dem synge, og de sang ofte de samme sange som os. Jeg hører til dem, som glæder mig rigtig meget over, at der i dag er et helt andet samarbejds-klima missionsforeningerne imellem, end der var dengang. Nu synger man tilmed af den samme sangbog, selv om man stadig holder sine møder hver for sig.

Skolegang i Allinge-Sandvig

Den 1. april 1955 mødte jeg i skole for første gang. Det var i Allinge Borgerskole, som lå på torvet i Allinge lige over for den kirke, hvor jeg som lille var blevet døbt. Min første lærer, fru Hellwing, skulle lære os at læse og skrive, men da min far allerede havde lært mig at læse, gik det nærmest som smurt, når jeg skulle læse op fra »Ole Bole«, som vores første læsebog hed. Jeg kom i øvrigt til at holde så meget af fru Hellwing, at da jeg en dag, mens jeg gik i 1. klasse, fik en konflikt med min mor, sagde jeg til hende: »Jeg vil slet ikke have dig som mor, jeg vil meget hellere have fru Hellwing!« Nå, det fortog sig heldigvis hurtigt.

Da vi gik i 2. klasse, blev læseåret lagt om, så det fremover begyndte efter sommerferien i stedet for den 1. april. Derfor har jeg gået tre måneder længere i skole end de fleste andre. Efter 3. klasse skete der imidlertid noget for os endnu mere revolutionerende, da vi efter sommerferien flyttede til den nye skole, Allinge-Sandvig Borgerskole (i dag: Kongeskærskolen). Den dengang nyopførte skole ligger midt »mellem byerne« lige ned til klipperne og vandet og blev dengang omtalt som Danmarks smukkeste beliggende skole. Nu skulle børnene fra Allinge og Sandvig finde ud af at gå i samme skole, hvilket kunne være noget af en udfordring, for indtil da havde der til tider nærmest været krig imellem dem.

5. klasse på Allinge-Sandvig Borgherskole (nr. to dreng fra højre er mig).

Når man tænker på, hvordan indstillingen i dag er til revselse af børn, kan man undre sig over, at det så sent som i 50'erne var ganske almindeligt, at en lærer kunne give en elev en øretæve. Jeg husker specielt engang, hvor vi var nogle drenge, der var kommet op at slås inde på toiletterne i gården. Da gårdvagten opdagede det, fik vi valget mellem at få en på siden af hovedet eller at få en eftersidning. Vi valgte alle det første, og så havde vi ellers bare at stille pænt op på en række, så dommen kunne eksekveres. Og vi fik en øretæve, så det sang. Samme lærer blev i øvrigt siden skoleinspektør på en anden af Bornholms skoler. Jeg ved ikke, hvor længe han fortsatte sin praksis med øretæverne, men det ophørte jo nok, da der i 1967 blev indført forbud mod korporlig afstraffelse

af børn i skolen. Da forbuddet kom, var der mange, som advarede kraftigt imod den opløsning, som det skridt kunne medføre for arbejdet i skolen!

Jeg husker også, at vi rystede i bukserne for den nye skoleinspektør, som vi fik, da jeg gik i en af de mindste klasser. Når nogen blev sat uden for døren, var straffen ikke så meget selve det at skulle tilbringe timen ude på gangen, men det værste var, hvis skoleinspektøren kom forbi og opdagede det. For så kunne man være sikker på at få en ordentlig skideballe.

Et særligt kapitel knytter sig til svømmeundervisningen på skolen. Vi cyklede i samlet flok ud til Sandvig Havn, og her blev vi simpelthen beordret ud på det dybe vand, mens vores lærer, Hans Jensen, stod i jakkesæt og slips oppe på molen. Han havde dog en stang, han kunne række ned til os, hvis nogen skulle være ved at drukne. Det var meget skræmmende for mig, men det var helt sikkert en effektiv metode til at lære os at svømme. Når jeg siden er blevet bragt i situationer, hvor jeg har syntes, at her kunne jeg vanskeligt bunde, har jeg ofte tænkt på, hvordan det foregik, da jeg skulle lære at svømme i Sandvig Havn og uden videre blev kastet ud på det dybe vand.